

AMERIŠKA

AMERICAN IN SPIRIT FOREIGN
IN LANGUAGE ONLY

AMERICAN HOME

DOMOVINA

SLOVENIAN MORNING
DAILY NEWSPAPER

NO. 149

CLEVELAND, OHIO, MONDAY MORNING, JUNE 27, 1938

LETO XII. — VOL. XII.

Francozi prerokujejo konec vojne v Španiji,
ko je Italija začela umikati svoje čete s fronte

Paris, 25. junija. Uradni francoski krogi prerokujejo hitri konec španske civilne vojne, ko je začela Italija umikati svoje čete iz fronte pri Tortosi in Castellon. 5.000 laških vojakov je večeraj odpotovalo iz Španije.

Pričakuje se tudi, da bo Rusija začela umikati svojo vojaštvo in da bodo razne tujezemske čete zapustile fronto. Na strani generala Franca se je dosedaj borilo nekako 50.000 Italijanov in Nemcev, in enako število tujezemcev se nahaja pri lojalističnih.

Francozje so prepričani, da nobena armada, potem ko jih bodo zapustili tujezemci, ne bo mogla zmagati v Španiji. Pričakuje se tudi, da bodo zrakoplovni napadi na civiliste v mestih prenehali.

Vsi vojaki, ki so pod poveljstvom generala Franca na Ca-

stellon fronti, so sedaj sami Španci, razven, da je vmes nekaj Mavrov. Španci so mnogo bolj navdušeni za Francovo armado kot za lojaliste.

Francija pričakuje obenem, da bo Rusija prenehala s pošiljanjem orožja komunistom v Španiji. Da ni Rusija poslala tekom zadnjega leta za skoro sto milijonov dolarjev vrednosti streljiva, bi bilo španske vojne že zdavnej konec.

Rusija še ni uradno izjavila, če se bo njena armada umaknila iz španske lojalistične fronte. Teliko je sedaj gotovo, da je Francija zaprla mejo proti Španiji in da nobena pošiljatev ne bo več dovoljena lojalistični armadi. (V tem je najbrž vključena tudi "ambulanca" ameriških komunistov, ki se bo morala žalostno vrniti v Ameriko. Op.ured.)

Zanimive vesti iz življenja ameriških Slovencev.
Novo poslopje KSKJ gradi slovenski podjetnik

Glavni urad K. S. K. Jednote poroča, da je stavbinski odbor dddal delo, oziroma sprejel pogodbo kontraktorja Mr. Frank Vertovca, ki bo zgradil novi Jednotni dom v Jolietu in ki bo veljal \$100.000. Odbor K. S. K. J. se je pri oddaji pogodbe držal gesla: Svoji k svojim. Dne 3. julija bo položen vogelni kamen novega Jednotnega poslopja in so številna društva na delu, da bo slavnost toliko bolj veličastna.

Pripravljalni odbor za konvencijo K. S. K. Jednote objavlja v "Glasilu," da naj pridejo delegati na konvencijo, ki se vrši v avgustu mesecu, "primerne oblečeni." Odbor piše, da se je 7. junija, 1915, tudi vršila neka konvencija v Evelethu, Minn., in je tedaj padlo na isti dan za 12 palcev snega. No, v avgustu mesecu menda ja ne bo kaj podobnega, toda Minnesota ima muhasta vreme, kot piše pripravljali-

ni odbor. Dne 2. junija je bil na Creighton univerzi v Omaha, Nebraska, promoviran za doktorja vsega zdravilstva naš rojak dr. Frank John Gorišek, ki je že poročnik v zdravniškem oddelku ameriške armade. S 1. julijem nastopi službo v bolnišnici sv. Marka v Salt Lake City, Utah. Oče in mati sta mu Frank in Josephine Gorišek, ki biva v Scofield Utah, v kateri državi je bil naš doktor tudi rojen.

53 oseb je vložilo prošnje za drugi državljanski papir te dni v Jeffersonu, Ohio, ki je glavno mesto Ashtabule county. Med njimi je 17 Slovencev. Zaslišani bodo 8. oktobra, kot nam je povedal zvezni eksaminer.

V Diamondville, Wyo., je umrl poznani rojak John Kočever, star 69 let in rojen v Ljubnem na štajerskem. Bolehal je nad leto dni. Tu zapuša štiri sinove in štiri hčere.

Odlični državni poslanec
v New Yorku aretiran

New York, 26. junija. Tu so detektivni aretirali odličnega odvetnika in državnega poslanca Edvarda Morana, ki je obtožen, da je vzel \$36.000 kot podkupnino. Pozneje je bil izpuščen pod varščino \$10.000. Odvetnik Moran je pisec knjige, ki je znana med odvetniki in v kateri piše zakaj odvetniki ne bi smeli biti podkupljeni. Ako bo spoznan krivim, bo obsojen v 20 let ječe.

Potovanje v domovino

V soboto so odpotovali iz New Yorka potom parnika "Vulcania" sledeči rojaki in rojakinje: Viktor Skok z ženo Mary in sinom Friderikom. Potujeta v Reko. Obiskali bodo več krajev v Italiji in Jugoslaviji. S seboj so vzeli tudi svoj avto. Nadalje je šla na obisk tudi Mrs. Rose Stegovec, ki potuje v Rakek, kjer bo obiskala svoje. Vsem tem potnikom je preskrbela trdka A. Kollander vse potrebno za potovanje. Vsem skupaj želimo srečno pot in zdrav povratek!

Iz New Yorka

Miss Olga Belaj, hčerka našega trgovca Franka Belaja, pošilja prijazne pozdrave iz New Yorka. Thank you, Ollie!

Delavci so se zabarikadirali v tovarni

Newton, Ia., 25. junija. Kakih 350 delavcev, ki so zaposleni v tovarni, ki izdeluje znane Maytag pralne stroje, se je zabarikadiralo v tovarni. Formani tovarne so jetniki delavcev, ki spadata k C. I. O. uniji. Uradniki unije so izjavili, da je nastal štrajk brez odobrenja unije. Pogodba med kompanijo in med unijo je potekla 1. aprila. Delo v tovarni je bilo ustavljeno 9. maja, ko delavci niso hoteli sprejeti 10 odstotno znižanje v plačah. Mnogo delavcev se želi vrniti na delo, toda ker so štrajkarji zasedli tovarno, je to nemogoče.

Hrvatske slike

V soboto 1. julija bodo kazali v Norwood gledališču od ene ure popoldne do pol šeste ure zvečer originalne zvočne filmske hrvatske slike, ki so dospele iz domovine. Slike imajo nešteto prizorov iz domovine, iz Bosne, Dalmacije, Hercegovine in ostale Hrvatske. Na filmih vidite stare hrvatske narodne noše, običaje in življenje naroda. Je to pravič, da se kažejo enake slike v Clevelandu.

V jeseni nastopijo boljši delavski časi

New York, 25. junija. V industrijskih krogih so prepričani, da se delavski položaj obrača na bolje. Zlasti jeklarne poročajo, da bodo tekom poletja bolj zaposlene kot so bile dosedaj in pričakujejo do jeseni skoro normalnih časov. Tudi avtomobilska industrija naznanja, da so se časi nekoliko izboljšali. Naročila prihajajo v večjem številu kot pa zadnjih 20 tednov. Južne železnice so naročile 60.000 ton železniških tračnic, ki morajo biti gotove, do konca decembra. Manjše industrije se oglašajo z dobrimi naročili. Tudi industrije, ki se pečajo z izdelavo farmarskega orodja, poročajo, da dobivajo večja naročila, ko je sedaj gotovo, da bo vlada prispevala za ameriške farmarje skoro en tisoč milijonov dolarjev.

Smrtna kosa

Po dolgi boleznii je danes jutraj umrla Mrs. Mary Malovrh, rojena Jeglič, stara 71 let. Stanovala je na 991 Ansel Rd. Doma je bila iz vasi Pristava, v Ameriki je živela 37 let. Tu zapuša sina Mihaela. Pred sedmimi leti je umrl njen soprog, dobro poznani bivši organist pri hrvatski cerkvi sv. Pavla na 40. cesti. Pokojna je bila članica društva sv. Vida št. 25 KSKJ. Pogreb ranjke se vrši v sredo jutraj v cerkev sv. Pavla na 40. cesti iz Frank Zakrajšek pogrebnega zavoda na 6016 St. Clair Ave. Bodi ranjki materi mirna ameriška zemlja!

Kunštni republikanci

Te dni se je mudil v Clevelandu Robert Taft, ki je kandidat republikanske stranke za zveznega senatorja države Ohio. V Clevelandu je imel več govorov, izmed katerih je bil najbolj kunštav oni, ko je dejal: Depresije bo konec, kadar bo končana brezposelnost. Brezposelnost bo pa končana, če bodo ljudje začeli hraniti denar. Nekdo ga je vprašal, kako naj ljudje hranijo denar, če pa nimajo nobenega zasluzka, in kunštni republikanec je molčal na to vprašanje.

Povožen otrok

V soboto večer ob 6. uri je neki avtomobilist povozil 5 let staro Jimmie Jarca. Nesreča se je pripetila na Hecker Ave. v bližini 71. ceste. Otrok je bil v jako nevarnem stanju odpeljan v Mt. Sinai bolnišnico. Prebita je lobanja in rebra zlomljena. Avtomobilista, ki ima otprnjene ude, so prijeli. Kako dobijo taki ljudje licenco za voziti je seveda drugo vprašanje.

To je vreme!

Skrajno neprijetno nedeljo smo imeli včeraj. Poleg tega, da je ves dan padal dež, pa je toplota padel od 90 stopinj v soboto na 60 v nedeljo, tako da je marsikdo privlekel na dan suknjo, da ga ni zeblo.

Društveni asessment

Danes zvečer se pobira društveni asessment v spodnji dvorani SND. Vljudno se prosi članstvo raznih društev, da pride gotovo plačati svoj asessment nocoj večer.

Pripravljalni odbor

Seja pripravljalnega odbora za konvencijo SDZ se vrši 28. junija v uradu SDZ. Pričetele točno ob 8. zvečer.—Taj.* Več kot 39.000.000 oseb je zavarovanih pri zvezni vladi za pokojnino in proti brezposelnosti.

"Jadran" je tu!

Kot smo že pretekli teden sporočili in kot nam sedaj javlja jugoslovanski kraljevi generalni konzulat v New Yorku, je dospela v newyorško pristanišče na prijateljski obisk jugoslovanska bojna ladja v Ameriko. Generalni konzul g. dr. Stojanović nam sporoča, da je bojna ladja "Jadran" pod poveljstvom kapitana Jerka Kačica. V New Yorku ostane "Jadran" do 5. julija. Na ladji je vsega skupaj 112 moških in 27 podčastnikov, 40 kadetov, 6 korporalov in 25 mornarjev, med katerimi je največ Slovencev. "Jadran" ima 720 teže, dolga je 60 metrov in široka 9 metrov. Zgrajen je bil leta 1932. "Jadran" je bil slovesno pozdravljen od ameriške bojne mornarice, ko je došel v newyorško pristanišče. Ameriško občinstvo si dnevno ogleduje jugoslovansko bojno ladjo in se čudi vzorni disciplini, ki prevladuje na njej. Dobrodošla, jugoslovanska vojna ediniča! Da bi le vedno služila mirovnim namenom, a če te, bo napadel sovražnik, boš znala tudi odgovorjati!

Novi državljani

Pretekli petek so na zvezni sodnji v Clevelandu sledeči naši ljudje dobili ameriško državljanstvo pravico: Louise Franckin, Joe Tomšič, Uršula Adriančič, Josephine Russ, Ivan Perkočič, John Nosan, John Milič, Stefan Seifert, Jos. Debeljak, Valentin Šenk, Antonia Cervan, skupaj 17 novih državljanov. Zadnjič izkazanih 165, danes 17, skupaj v letošnjem letu 182 novih naših državljanov, katerim pošiljamo iskrene čestitke!

Pozdravi iz Kansasa

Mr. in Mrs. Matt Ožbolt iz Garfield Heights, Ohio, pozdravljata vse prijatelje v Clevelandu in okolici iz Kansas City, Kans., kjer sta na obisku pri bratu Antonu Ožboltu, s katerim se niso videli že čez 30 let. Od tam gre Mrs. Ožbolt še v Oak Grove, Louisiana, da obišče svojega brata Johna Kovača, s katerim se nista videla polnih 37 let. Mnogo razvedrila jima želimo pri ljubih sorodnikih.

Skok v smrt

Takozvani High Level most preko Cuyahoga reke v Clevelandu je "priljubljen" prostor za samomorilce. Nič manj kot 15 oseb je že letos skočilo s tega mosta navzdol v vodo ali na tlak. Preteklo soboto je skočil okoli 6. ure zvečer s tega mostu neki še primeroma mlad človek, precej dostojno oblečen. Bil je takoj mrtev. V njegovemu žepu so dobili robec zaznamovan s črko K in en cent denarja.

Princezinja

V soboto popoldne so obiskale Mr. in Mrs. Frank Drobnich Jr. vile rojenice in prinesle s seboj v darilo nad 8 funtov težko princezino. Družina stanuje na 6124 Glass Ave. Dekliško ime mlade mamice je bilo Palčič in je hčerka Mr. in Mrs. Ernest Palčiča iz Gowanade, N. Y. Prav iskrene čestitke!

Delegat

Dr. Brooklynski Slovenci št. 48 SDZ. je izvolilo za delegata 9. redne konvencije SDZ Mr. Frank J. Hunterja. Namestnik je Mr. Paul Oblak.

Državna postavodaja prenehala z zborovanjem

Columbus, Ohio, 25. junija. Državna postavodaja države Ohio, ki je bila sklicana po guvernerju Daveyu, da naredi primerne korake za relief brezposelnim, je odgodila svoje zborovanje pretekli petek, ne da bi naredila en sam korak v pomoč brezposelnim. Pravzaprav je nastal velik prepričevalni senatno in poslansko zbornico. Kar so senatorji zahtevali, ni hotela potrditi poslanska zbornica in obratno. Odglasovali so sicer za \$12.000.000 za relief, toda je to brez pomena, ker niso navedli virov, od kod naj se dobi ta denar. Dva dni so se prepirali senatorji in poslanci, nakar sta obe zbornici zaključili, da gredo člani domov. Mogoče, da jih bo guverner zopet poklical k zborovanju, in ako ne, tedaj se vrši prihodnje zborovanje prvi teden v januarju, in do tedaj naj pa lačni in brezposelni dihaajo sveži zrak, kajti država ne bo ničesar prispevala k njih življenju.

Smrtna kosa

Po sedem mesecev trajajoči boleznii je v nedeljo jutraj preminula Agata Poljak, stara 48 let in stanujoča na 22050 Tracy Ave. v Euclidu. Ranjka je bila doma iz vasi Vojni Križ blizu Belovara na Hrvaškem in se je nahajala v Ameriki 27 let. V domovini zapuša sestro, tukaj pa moža Johna in hčer Danico, poročeno z William Kunčičem. Pokojna je bila članica društva št. 387 HBZ. Pogreb se vrši iz hiše žalosti v pondeljek jutraj ob 9. uri v cerkev sv. Kristine pod vodstvom A. Grdina in Sinovi. Bodi ranjki mirna ameriška zemlja. Preostali družini naše globoko sožalje!

Delegati

Društvo "Buckeyes" št. 60 SDZ je izvolilo za delegata Mr. Leo Sveteta. Namestnik je Mr. Vic Balant. Društvo se nahaja v Lorainu. Istotam je društvo št. 21 SDZ izvolilo za delegate John Kozjana in Louis Kamnikarja. Namestnika sta pa Mrs. Urbas in Frank Ravnikar.

Iz ameriške Sahare

Mr. in Mrs. Joe in Agnes Zalokar sta nama poslala lepo razglednico iz "ameriške Sahare," ki se nahaja tam doli nekje v Yaki Point, država Arizona, kjer se sedem milj južno pretaka Colorado River. Kako sta šla tja v "Saharo," ko je v Clevelandu toliko dobre pijače, ne vemo, na vsak način pa prav lepa hvala za pozdrave in želimo obema srečen povratek.

Poravnani štrajk

Štrajkarji pri angleških dnevnih v Pittsburghu so se pobotali z lastniki časopisov in se vrnili na delo. Štrajkarji so zahtevali zaprtje delavnice, toda so odnehali od svoje zahteve, ko so jim lastniki časopisov dovolili druge udobnosti.

Cenejšo jeklo

Carnegie-Illinois Co., ki je ena največjih tovarov za proizvodnjo jekla, je pretekli teden znižala ceno jekla od \$3.00 do \$5.00 pri toni, kar je jako ugodno vplivalo na denarni trg. Pričakuje se večjih naročil in več dela, zlasti v stavbinski industriji.

Slavčki

Slavčki imajo vajo v torek 28. junija ob 2. uri popoldne namesto v nedeljo.

Sovjetska Rusija je po dvajsetih letih ob-
stanka strašen fiasko. V Rusiji prevla-
duje danes večja revščina kot kdaj prej

Washington, 25. junija. Ekonomski program sovjetske in boljševiške Rusije je največji fiasko, kar jih pomni moderna zgodovina. In to poročilo je dal v javnost tajnik za notranje zadeve v Zedinjenih državah.

Tajnik za notranje zadeve je izdal tozadevno posebno knjigo z naslovom "Trgovina s sovjetsko Rusijo." Ta knjiga je prežeta z avtentičnimi podatki, s kateri so prispevali izredni ameriški eksperti.

V predgovoru se v knjigi piše: "Po dvajsetih letih komunizma v Rusiji mora človek, ki pozna svetovne razmere, priti do prepričanja, da je danes v Rusiji slabše kot v najslabši kapitalistični državi sveta."

"Državni socializem, kot ga izvaja sovjetska vlada, se je izkazal kot popolen fiasko. Ni je večje revščine nikjer na svetu kot v sovjetski Rusiji pod boljševiško vlado."

"Sovjetska vlada kontrolira vse industrije, vse delavce, vse naravno in privatno bogastvo. Toda v tej kontroli je boljševiška vlada naredila tako strašne napake, da jih ni zmožna enakih nobena "kapitalistična" vlada.

Prijeten obisk

V soboto nas je obiskal v našem uredništvu Mr. Ludvik Valentinčič, ki je strojni poročnik na jugoslovanski bojni ladji "Jadran," ki se mudi te dni na prijateljskem obisku v Ameriki. Mr. Valentinčič je prišel v spremstvu svoje sestre Josephine Pogačnik iz Loraina, obenem ga je spremljala Mrs. Ana Možek, teta iz Barbertona, Vinc. Pogačnik, Martin in Louise Možek, bratranec in sestrični, in zraven je bilo tudi nekaj mladine. Vso družbo je pripeljal v naš urad Mr. Louis Balant, naš zastopnik iz Loraina. Ogledali so se si tiskarno. Mr. Valentinčič je izvrsten dečko, ki služi že 17 let pri jugoslovanski bojni mornarici. Jutri odpotuje v New York. Prav lepa hvala za obisk in obilo uspega in sreče vsem!

Banke bodo posodile

Mestni finančni direktor Gesell se je izjavil, da bodo banke danes plačale mestni vladi \$337.000 na note, katere bo izstavilo mesto napram prodajnemu davku za leto 1939. Denar bo izplačan danes in se bo rabil za relief brezposelnim.

Cene delnicam

Cene delnicam se na denarnem trgu še vedno zvišujejo. Cene so se dvignile od \$3.00 do \$44.00 pri delnici. Nad tri milijone delnic je bilo prodanih na javnem trgu pretekli petek in soboto.

Helm resigniral

Ravnatelj šol v Maple Heights, Morton C. Helm, je resigniral iz svojega urada. Pravi, da se ne strinja z idejami šolskega odbora.

Podpisana pogodba

The White Sewing Machine Co. je podpisala novo pogodbo z unijo električarjev in strojniki. Pogodba je veljavna za eno leto. Nobenih važnih sprememb ni v novi pogodbi.

"Žal, da svet ne izve za podrobnosti poslovanja v Rusiji, ker ruska boljševiška cenzura absolutno ne dovoli niti govora niti tiska o dogodkih v Rusiji, ki niso vladi ugodni. Enako stranska cenzura ne prevladuje niti pod Mussolinijem, niti pod Hitlerjem.

"Ruska sovjetska vlada je pričakovala, da ji bo železarska in jeklarska industrija v letu 1937 prinesla 1.500.000.000 rublov dobička. V resnici je vlada zgubila v teh svojih podjetjih 60.000.000 rublov.

"Ljudje v Rusiji so slabši od nekdanjih sužnjev. Volja diktatorja Stalina je prva in zadnja postava. Ameriški delavci, ki so na relifu, se lahko smatrajo za bogatine napram ruskim delavcem pod komunistično vlado. Stradanje je splošno."

Povzeli smo to novico iz vladne knjige, katero je izdala vlada Zedinjenih držav, da ne bo kdo rekel, da smo si vest izmislili. In kdor bi rad bral to knjigo, naj piše na "Department of Interior, Washington, D. C." in vpraša za knjigo pod naslovom: "Foreign Minerals Quarterly."

Prostovoljni doneski

Župan Harold H. Burton se je izjavil napram uradnikom Community fonda, da če država postavodaja ne bo naredila ničesar glede podpore brezposelnim v Clevelandu, da bo treba začeti v Clevelandu nabirati prostovoljne doneske, na enak način, kot se nabirajo za Community fond, da bodo brezposelni dobili potrebni živež. Mestna reliefna komisija mora še vedno podpirati 60.000 brezposelnih. Okrajna vlada je poslala včeraj mestni vladi ček za \$5.000, do čim je državna davčna komisija dovolila Clevelandu \$37.000.00 predujma na davke, toda to zadostuje komaj za en dan za podporo brezposelnim. Tudi se niso oglašili še clevelandski bankirji, katere je Burton naprosil za posojilo. Mesto nujno potrebuje najmanj dva milijona dolarjev, da podpira brezposelne vsaj do konca meseca septembra.

Smrtna kosa

V nedeljo večer je preminul za srčno hibo Blaž Radan, samec, stanujoč na 1380 E. 49th St., pri družini Runjevca. Ranjki je bil star okoli 60 let, doma iz sela Prinovca, občina Klostter Ivanič. V Ameriki je živel 34 let, ves čas pri družini Runjevca. Zadnjih 11 let ni delal. Bil je član društva sv. Josipa št. 99 HBZ. Pogreb se vrši v sredo ob 9. uri jutraj iz kapele A. Grdina in Sinovi v cerkev sv. Pavla. Bodi ranjkemu mirna ameriška zemlja!

Za starost

Do 1. julija, letos, se morajo prijaviti vsi mestni in okrajni uradniki, če želijo biti zavarovani za starostno pokojnino. Kdor se do 1. julija ne prijavlja, se ga ne bo vpoštevalo.

Asessment

Tajnica društva sv. Marije Magdalene št. 162 KSKJ bo nocoj večer med 6. in 8. uro pobirala asessment v prostorih stare šole sv. Vida. Plačajte vse!

"AMERIŠKA DOMOVINA"

AMERICAN HOME — SLOVENIAN DAILY NEWSPAPER
 6117 St. Clair Avenue Cleveland, Ohio
 Published daily except Sundays and Holidays

NAROČNINA:
 Za Ameriko in Kanado, na leto \$5.50. Za Cleveland, po pošti, celo leto \$7.00.
 Za Ameriko in Kanado, pol leta \$3.00. Za Cleveland, po pošti, pol leta \$3.50.
 Za Cleveland, po raznašalcih: celo leto \$5.50; pol leta \$3.00.
 Za Evropo, celo leto, \$7.00.
 Posamezna številka, 3c.

SUBSCRIPTION RATES:
 U.S. and Canada, \$5.50 per year; Cleveland, by mail, \$7.00 per year.
 U.S. and Canada, \$3.00 for 6 months Cleveland, by mail, \$3.50 for 6 months.
 Cleveland and Euclid, by carriers, \$5.50 per year, \$3.00 for 6 months.
 European subscription, \$7.00 per year.
 Single copies, 3c

JAMES DEBEVEC and LOUIS J. PIRC, Editors and Publishers

Entered as second class matter January 5th, 1909, at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3d, 1879.

83 No. 149, Mon., June 27, 1938

Postava proti verižnim trgovinam

"Kakor hitro bo postava proti verižnim trgovinam sprejeta, tedaj bo povzročila sledeče: 1. državne blagajne v vsaki državi bodo dobile lepe dohodka, da se plačuje starostna pokojnina. 2. Več kot en milijon brezposelnih bo dobilo delo. 3. Mali trgovec bo zopet lahko preživel družino. 4. Veliki lastniki verižnih trgovin bodo prisiljeni plačevati davke posameznim državam in zvezni vladi, čemur se danes izogibljajo, dasi kopičijo milijone. 5. Cene živilih bodo postale cenejšje, ker bo dovolj konkurence med trgovci, dočim danes lastniki verižnih trgovin direktno diktirajo cene. 6. Farmarji bodo imeli direktno in indirektno korist, ker bo več kupcev za njih pridelke. To je ravno nasprotno, kadar monopol diktira cene. 7. Postava se ne bo tikala ko-operativnih združenj in malih, neodvisnih trgovcev.

"Povem vam," je nadaljeval kongresman Patnam, da moj predlog nikakor ne bi bil upravičen, razven če ne bi služil koristim splošnih ljudi. Med-državne verižne trgovine imajo podkve v svojih rokah, da izsilijo iz farmerjev najnižje mogoče cene. In s tem še niso zadovoljne. Dnevno mora stotine neodvisnih malih trgovcev v neprostovoljni bankrot radi monopolističnih trgovin. Ali vam je znana prislovica, da če ima farmer denar, da ga ima ves narod? Danes je farmer siromak, vlada mu mora plačevati stotine milijonov, in narod v splošnem je v najbolj sirotnem položaju. Vzrok temu je, ker verižne trgovine slepomišijo s farmerjem in mu plačujejo komaj toliko, kolikor farmerja velja, da s težavo in mujo spravi srede iz zemlje.

"Naj vam navedem nekaj uradnih podatkov, ki so bili pod prisego podani Med-državni trgovski komisiji, da boste prepričani, kako se farmerja in z njim zaeno navadne mestne prebivalce molze. Vzemimo jabolka iz pacifičnih držav. Od vsakega dolarja, ki se plača za jabolka gre 14 centov in pol za vložitev jabolka v boxe in za dopeljavo na kolodvor. 23 in pol centa od dolarja vzamejo železnice, da prepeljejo jabolka v Dallas, New York ali Chicago in druga tržišča. Verižne trgovine imajo 6d dolarja 31 centov in pol čistega profita in farmerju ostane za vse njegovo delo 21 centov in pol.

"Vprašam vas, če je pravično, da oni, ki je skrbel za drevesa, ki je opravil tako rekoč vse delo, da so jabolka zrastle, dobi deset centov manj od dolarja, kot oni, ki jih je enostavno prekulil in prodal za masten dobiček, ne da bi pri tem kaj delal kot grabil denar za Wall Street? Vzeti čebulo iz države Texas: pobiranje čebule in nakladanje velja 11 centov in pol, 28 centov od dolarjev vzamejo železnice, in — pazite sedaj — lastnik verižne trgovine dobi celih 41 centov in pol, dasi ni nič delal, in farmer, ki je pridelal in se trudil, dobi končno enajst centov in pol od dolarja. Prijatelji, to so uradne številke zvezne vlade, ki so resnične!

"Želje iz Floride: od enega dolarja pride 14 centov in pol za pobiranje in nakladanje, železnice vzamejo 27 centov in pol, verižne trgovine zaslužijo pri dolarju 40 centov in pol, toda farmer dobi končno samo 11 centov in pol za svoj pridelek. To je samo nekaj uradnih števil v posesti zvezne vlade, ki vam jasno kažejo, kaj se godi z vašim dolarjem, kadar kupujete potrebna živila pri verižnih trgovinah. Navedel sem samo nekaj predmetov, ker bi vzelo predolgo, da bi navajal vse. Predno smo dobili verižne trgovine je imel farmer odprti trg, kjer je lahko prodal, toda danes diktirajo cene živilom nekateri magnati na Wall Streetu.

"Ameriški farmer propada. Najprvo zaleze v dolg, potem pa se mora farmi odpovedati, ako hoče živeti. Farmer prihajajo v last večjih družb, kjer imajo svoje najemnike, ki delajo za nizko ceno in za borno življenje, dočim se premoženje maloštevilnih magnatov na Wall Streetu vedno bolj kopiči. Kdor bere to vladno poročilo, mora priti do prepričanja, da je ameriški farmer uničen, ako ne pride odpmočen in če se ne vzame monopol nekaterim verižnim magnatom.

"Verižne trgovine niso samo izrinile stotisoče neodvisnih trgovcev, zlasti starejših mož iz trgovine, pač pa so odnesle milijone v davkih iz mest, kjer poslujejo. Ni čuda, da je toliko borbe za relief, toda denarja ni na razpolago, kajti oni, ki bi v prvi vrsti posameznim mestom morali plačevati največ prispevkov, hranijo denar v newyorških blagajnah. (Konec prihodnjic.)

Kaj pravite!

V državi Ohio imajo dva demokratska kandidata za governorja. Seve, vsak ima pravico kandidirati in biti izvoljen. V kampanji je potrebno pa pred vsem to, da ne poderemo mestu za seboj za novembarske volitve. Vsak lahko agitira za kandidata, ki se mu zdi najboljši. Toda v primarnih volitvah je treba paziti na besede, da ima človek v protikandidatu po primarnih volitvah še vedno prijatelja, ne pa sovražnika.

Mnogim davkoplačevalcem morda ni znano, da bo dobilo mesto Cleveland 15 milijonov dolarjev za tekoče stroške od davkov. Toliko znaša namreč mestni proračun. Toda počakajte, to še ni vse. Mestna vlada bo poleg tega dobila pa še dva milijonka, to je zato, ker je pač dovolj denarja. Vprašanje je zdaj samo to, kam bosta šla tista dva milijonka, ker pri mestu bodo kar naprej vpili, da ni denarja za relief.

BESEDA IZ NARODA

M. Tekavec, Cleveland, O.:

Na naslov Mr. Augusta Kužnika

Pripomba! Šele pred dvema dnevoma sem se seznanil z vsebino "Gospodu M. Tekavcu v pojasnilo," ki je izšlo 9. junija v "E." Zato nekako zapoznalo, vendar še dovolj zgodaj, da se z Mr. A. Kužnikom razgovorim. Ponatisnil bom v odstavkih vsebino "pojasnila." In enako na vsak odstavek sledi moj odgovor, da ga razkrojim do podrobnosti in lahko vsej "pojasnitvi" sledite.

Kužnik: "G. Tekavec, Vaš dopis v Amer. Dom. glede Filipičevih klopov ni na mestu; kar se tiče kulturnega vrta in škofa Barage je stvar že stokrat premlita, torej čemu drezat, ko je čas, da se pozabi ta narodni škandal."

Odgovor: Torej moj obrambni spis ni bil na mestu? Še predno boste do kraja prišli na vaše pojasnilo, ki vam odgovarjam, se boste sami prepričali, da še manj "na mestu" je bilo vaše pojasnilo. Stvar je res bila že stokrat premlita, a pripomogli ste zdaj še sami, da se bo razdrobilo pod težo trenja vse vaše plitvo pojmovanje. Vaš spis bi morali nasloviti na Mr. Filipiča, ker škandal je pa res narodni! Pa še v napačno smer ste se zaleteli, da ste ga še sami povečali.

Kužnik: "Kar vi omenjate o raznih spomenikih, je vse v redu; kdor je za škofa Barago, ali za Gregorčiča ter Cankarja, po mojem mnenju je ustrezno vsem, pa če bi postavili še Vodiško Johanco, bi bilo tudi nekaterim ustrezno, torej čemu toliko prerokanja, radi oslovke sence."

Odgovor: Izvrstna misel, le izpeljite jo, ker mi smo zadovoljni z geniji, ki smo zanje žrtvovali svoj narodni davek. Ker vam pa tako imponira Vodiška Johanca, se le zavzemite zanjo. Bilo bi vam ustrezno, ker prvi ste prišli na dan vi s to idejo. Tudi izpeljiva je, ker imate pa res srečo, da ste ob pravi uri prišli z njo na svetlo. Pomislite, ideal vseh "španskih demokratov" je dosežen. Ambulanca je dejstvo. Da ne bi zazijal prevelik vrzel, nekakšen daljši "missing link," lahko kar vključite v novo akcijo: fond za nabavo spomenika Vodiški Johanci! Apelirajte na vse, ne izpustite Molkia v Chicagu, kajti s tem spomenikom boste mnogo pripomogli, da bo hitreje konec katoliške Cerkve. Saj ji ta prerok napoveduje — "cerkev blagoslovlja fašizem kot svoj rešilni čoln, obenem pa trepeče, ker pravilno sluti, da je to njen poslednji čoln, ki pelje v grob, že davno pripravljen in že davno zaslužen." Torej vidite, če vprežete poleg fašizma še Vodiško Johanco, ji pospešite tako željno smrt, ki jo kar ne morete dočakati, kdaj jo bo konec. Svetujem vam pa v odbor, če se boste zavzeli za to akcijo, le nikar ne imenujte Mr. Grilla. Pri Jugoslovanskem kulturnem vrtu, kot prvi predsednik, se je slabo obnesel.

Kužnik: "Vi omenjate vse, kaj je koristnega napravil škof Baraga kot misijonar med Indijanci. Je mogoče, da je res kaj koristnega napravil za Indijance in tiste čase, ampak svet se suče ter časi in nazori rodov se spreminjajo. Škof Baraga je bil misijonar med Indijanci, s tem še ni rečeno, da je delal za slovenski narod v tej deželi."

Odgovor: Vse, kar človek napravi, najsi bo dobro ali slabo, ostane pa vedno enako vredno. Kot je v matematiki 2 in 2 je 4 včeraj, danes in jutri. Ker ab-

solutno nemogoče je, da bi kdaj bilo 2 in 2 — 3, ali 3 in 1 — 5. Tako ostane resnica nespremenjena, nazori taki ali drugačni, istine ne moremo kvovati v spone razmer ali časa. Ako je v modi pri nekaterih, da se pričanje da uveljaviti po modri ženskih klobukov, resnice ne boste dojeli nikoli. Ali se boste spominjali še, če sem prav informiran, da ste se vi, Mr. Kužnik, nekoč zgledali v knjigarni Mr. Joe Grdine, da boste prodajali slike škofa Barage! Veste, ljudje nismo več tako nestalne karakterja kot ga vi izvršujete in omejujete na čas in modo prepričanja.

Slovenecem v tej deželi res ni posvetil Baraga svojega dela, ker ob njegovem času jih je bilo, kolikor nam je znano, da bi jih lahko na prste seštel.

Kužnik: "Ako je pridobil nekaj Indijancev za Rim, s tem ni napravil nobene zasluge za slovenski narod."

Odgovor: Kakšne zasluge za slovenski narod so pa napravili, po večini sinovi židovstva, Marks, Engels, Lenin, Trocki, Lunačarski, Stalin, Blum itd., ki jim vaš napredni tisk posveča toliko pozornosti!! Ker Baraga pravite, ni napravil s tem nobene zasluge za slovenski narod. Imenujte dela teh vaših bogov, kaj so oni napravili za slovenski narod! Potem pa bova ta stavek naprej razmotrivala.

Kužnik: "Kar se tiče učenja Indijancev v čitanju, pisanju, to pa seveda je vse hvale vredno, ako se Indijanci kaj bolje počutijo v okrilju rimske katoliške vere, to pa seveda je njih zadeva."

Odgovor: Prej ste v dvomu zapisali: "je mogoče, da je res kaj koristnega napravil," sedaj par vrstic, pozneje pa: "to pa, seveda je vse hvale vredno." Ali ne bijete v taki blodnji sami sebe po zobeh? Indijancev zadeva je, kako se oni počutijo. Upajmo, da sledovi Baragovega dela jim še omiljujejo njih žalostno usodo. Dvakrat jim bo pa življenje v breme, če bodo sledili največji zablodi človeškega uma, da bistvene razlike med živaljo in človekom ni, da so, po vaši ideologiji, samo razvite živali.

Kužnik: "Gospod Tekavec, ali bi vi omenili tiste knjige, ki jih je spisal škof Baraga za Slovence. O ja, prosim, spisal je molitveno knjigo "Dušno pašo" in to knjigo čitate ter se vam zdi kulturna. Kakopak, tudi že Jakličovo delo smo čitali; vsa ta dela so zelo rimsko kulturna. Pripoznajmo škofu Baragi, da je imel namene dobre za iste čase, kot je on živel. Vse mogoče pa je, ako bi bil danes med zemljani, bi skoro gotovo drugače pisal."

Odgovor: Da bi on drugače pisal, verujem, ali le v toliko, kolikor je naš jezik bolj ugleden. Da bi pa takemu geniju pripisovali pomanjkanje znanja, ne bodite tako abotni. Zavedajte se, da je on že v tistem času moral vedeti za ta nazor, čeravno puhlost materializma še ni bila sistematično tako udejstvovana kot je zdaj. Njegova znanost, saj poleg teologije, je filozofije, vešč latinščine, francoščine, italijanščine, nemščine, ima še pravno fakulteto. Omalovažujete "Dušno pašo." Razumem. In za človeka je to nekulturno, da moli? Mr. Kužnik, niste osamljeni. Glejte, poleg vas in vaših somišljenikov, je tam po hlevih pri jaslih precej teličkov in ostale rogategovodi, ki enako kot vi, nima žeje po molitvi.

Dr. France Veber, sin našega naroda, eden prvih filozofov sedanjega časa, pravi v "Knjigi

o Bogu," stran 441: "Kdor res moli, tudi ve, da Bog je. In kdor Boga ne priznava, tudi moliti ne more."

In mi, rimsko kulturni, smatramo molitev za kulturo, saj blaži in spopolnjuje človekovo notranjost, osebnost, značaj, družijo stvar s Stvarnikom. Za živali pa to ne velja. A mi se še prištevamo za ljudi.

Nastejem vam pa ostala Baragova dela, ki jih je poleg iste "Dušne paše" (doživela 10-kratni ponatis, leta 1905 najvišjo naklado, kar se je še kdaj v slovenskem jeziku založilo: 80,000 izdal v slovenskem jeziku. Napisal je par molitvenikov. Leta 1837 "Premišljevanje štirih poslednjih reči," str. 422. Ta spis je sestavljen že v Ameriki, kot ostali knjigi leta 1844 "Zlata jabolka" str. 268. Leta 1846 pa "Nebeške rože," str. 462. To je dokaz, da je tudi v Ameriki delal za Slovence.

Je res, da po vašem mnenju je take knjige pisati nekulturno, ker za kulturo smatrate le to, kar človeka v žival potlači. O njegovem slogu in jeziku pa dajva besedo strogemu kritiku Fran Levstiku v "Zgodovini slovenskega slovstva," ko je zaključal: "Ali še nikdar niste slišali o 'Dušni paši,' ki je dočkala toliko natifov? Ali vam ni nikdo pripovedoval o 'Zlatih jabolkih,' o 'Nebeških rožah' itd? Učit se pojdite od slovenskih tezakov in kmetov, katerim je vse to dobro znano. Tudi miverjate, da piše Baraga lepše in čistejše nego li kak profesor, ki je tega moža odpravil z ubogo pol šesto vrstico." (Levstik: Zbrani spisi, V, 214.)

Meni se zdi, da vi nikdar niste prečitali Jakličeve knjige o njem, ker če bi jo, bi pač morali za dela, ki sem jih imenoval, vedeti, ki jih navaja na strani 120, in 154. Ako ste povsod tako površni, ni čudno, da ste tako plitvi, da samo fanatizem kraljuje nad vašimi "pojasnili." Premislite, kaj zapišete, da se ne boste tako blamirali.

Kužnik: "Ali veste, da so Baragu nagajali pri njegovih delih? In čemu so pokvarili in predelali njegova dela? Tako je, g. Tekavec."

Odgovor: Pa ne tako, kot pišete vi, g. Kužnik. Znano mi je in radevolje vam dam pojasnilo, če ste za resnico kdaj bili dvzvetni. Preskrbite si "Ave Mario" letnik 1932, na strani 260 in 261 ima dr. Hugo Bren iz črpnoročilo. V izveščku zagledam samo to, kar čitatelje zanima: "Bivši dolgoletni misijonar Algonkvín, plemena Thavent, takrat živeč v Rimu, je v svojih indijskih knjigah odkril nekaj stvarnih napak, med njimi eno večjo dogmatično pomoto in Barago nanjo opozoril. Zmota se je tikala nauka o Presv. Reš. Telesu." Ker so bile knjige že dotiskane, ni bilo več mogoče popraviti kot s prilepjenjem zmotenega mesta oziroma z nalepljenjem popravljenega besedila. Baraga je takoj vse potrebno ukrenil, da se je to zgodilo. V toliko je bila poprava lažje, ker knjige še niso prišle v javnost.

Se razume, da Baraga nameroma ni učil krivega nauka. Zmota je zakrivil njegov tolmač. Baraga je namreč veliko prej začel pisati knjige, preden je sam obvladal jezik. Saj je svoj prvi otavski molitvenik izdal, ko je komaj eno leto deloval med Indijanci. Pri tem se je posluževal tolmača, ki je dobro znal indijansko in francosko. Baraga mu je povedal francoski izraz, tolmač mu je moral najti primerne indijanskega. Šele leta 1835 se je otresel nadležnega tolmaštva, kot poroča svojemu škofu v pismu 12. oktobra istega leta. Zaradi pomanjkanja prostora, žal, ne morem navajati vsega obširnega poročila.

Kužnik: "Kar se tiče narodnosti, omenim le toliko. Ako ste kaj čitali zgodovino Slovencev, osobito kranjske dežele, so bili slovanski narodi stoletja izkoriščani po tujcih, večinoma Nemcih in Italijanih. Graščaki po raznih gradovih so bili pomešane nemške in italijanske krvi. To je neizpodbitno, to je bil vladajoči razred, ki je izkoriščal slovenski narod s pomočjo Avstrijske, Nemške in Rima."

Odgor: Kaj še! Nič nisem še o tem čital ne slišal. Šele g. Kužnik me je seznanil s tem predmetom. Pa se vidi, kako žalostno vlogo zgodovinarja igrate. Ponovno se zatečem po misli, ki jih navajam doslovno že o imenovanem filozofu dr. Fran Vebru. V isti knjigi "Knjiga o Bogu," str. 8 piše: "Duhovniki so bili naši prvi in so ostali naši glavni prepoveditelji in voditelji. Eni so iz ljudstva izhajali in v ljudstvu ostali, bili in ostali so nekaj utelešen ljudski razum in utelešenje ljudsko hotenje in brez njih bi bilo naše ljudstvo bržkone že davno izginilo. Zato ni čuda, da je samemu Bogu posvečena služba duhovnika in najboljšemu delu našega ljudstva še danes najvišja služba, ki jo more človek doseči."

Citiram še: "Dasi sem naprednega mišljenja, vendar priznam, če bi mi ne imeli duhovščine, naš narod bi že zdavne poginil." (Besede dr. Ivana Tavčarja, znanega voditelja slovenskih liberalcev.)

Dve sijajni izjavi; v nasprotju pa citiram znan stavek iz preminule "Glas Svobode," kateri je svoječasnno služil sedanji urednik "E": "Rajši vidimo, da pogine slovenski narod, kakor da ga vodi rimska kača" (kat. Cerkev). Vidite, kje je bila sila, da je naš narod ohranila. Ko bi molčali, vas bi za modrijana imeli.

Kužnik: "Torej škof Baraga je rodil v Dobriški fari, v graščini Mala vas. Bil je sin dokaj premožnega graščaka, pozneje je posedoval tudi graščino v Trebnjem, obe graščini v bližini. Avstrijska cesarska vlada je imela v Trebnjem okrajno sodnijo. Ali g. Tekavec lahko dokaže, da je bil škof Baraga slovenskega rodu? Ampak tu ne gre za kakega rodu je on bil, gre se, kaj je žrtvoval za slovenski narod. Pustimo ga v miru. On ni šel v to deželo s tem namenom, kot smo prišli mi drugi, s trebuhom za kruhom, ampak on si je zamislil svoj načrt, torej je bila njegova prosta volja. Nimamo vzroka kritizirati. Kdor ima pa njegovo delo za kulturno, koristno za slovenski narod, pustimo mu svobodo."

Odgovor: Ravno spet ste se tukaj v zanko vjeli. Ali se spominjate, da sem v svojem "odmevu" prosil Mr. Filipiča, da bi mi povedal ime kakšnega materialističnega spoznavavca, ki je enako, kot Baraga, zavrgel materialne dobrine in služil samo ljubezni do bližnjega. Kar prežrli ste! Tukaj ste imeli lepo priliko navesti imena slavnih herojev vaše ideologije. Čemu ste tako skromni? Zakaj pod mernik skrivate take osebnosti? Saj če bi sodil vas in vaše vaših fraz, ste posebej blaga dobrotina in ljubezen. Kje so dejanja, kje, kje? Menda boste ja vedeli povedati, kje je center tistega rdečega kloštra, iz katerega se rekrutirajo rdeči kapucini in usmiljene sestre, ki grede na vse strani sveta, da služijo brezplačno ubogim, gobavim in betežnim? Koliko bolnica, hiralnice vzdržujete? Kaj so storili vaši bogati, ki so štelile vse te denarja, Marks, Engels, Trocki, milijonar-socialist Blum itd. Saj imajo polna usta ljubezni za delavce. Ali mi veste katerega imenovati, da se je odpovedal svojemu bogastvu,

ga razdelil med ubožnejše in služil kruh z navadnimi delavci? Za zgled vzemite Trocki, ki je bil pred leti, pravijo, tako ubožen, da si je moral strajco izposoditi, ko je šel zvečer na banket. Danes ima pa naložene težke milijone v argentinskih bankah, da hodi po letoviščih kot kak srednjeveški monarh. Ni premoženje zlo, le kako in komu služi.

Baraga ga je pa, slično kot Alojzij Gonzaga, ki praznujemo njegov god na 21. junija. Bolj se je on (Alojzij) boril, da se knežjemu veličju odpove, kot, se mi zdi, da si mi premoženje pridobimo. Potem pa z vrečo v Rimu prosjači vsakdanji živež. In ob času črne smrti ljudje padajo, črna kri se jim vlije iz ust. Bolezen je nad vse nalezljiva. Strežnikov manjka. Alojzij se javi. Najprej zbira po hišah mile darove za obolele, potem jim streže osebno. Nekoga dne zadene na ramo bolnika, ki se pred njim zgrudi na cesti. Nese ga v bolnico. Zvečer leže sam — obolel je. Bolezen je dolga, ki slednjič oslabi telo in umrje. Zrtev ljubezni do bližnjega.

Cele knjige s takimi heroji bi lahko navedel, ki so dozoreli v soncu krščanstva. In pri vas? Ne bodite tako skromni. Imena prosim.

Jaz vam ne bom dokazoval, da je bil Baraga Slovenec. Dokažite vi, da ni bil. Sicer je pa res že čas, da bi ga pustili v miru, saj z vašimi nazori nima nič skupnega.

Kužnik: "G. Tekavec, kar se tiče kulture in biti kulturen, te robe je toliko na tem zmešanem svetu, da je težko uganiti. G. Tekavec ima za kulturne tiste, ki se do kolen klanjajo onim, ki delajo človeka ponižnega, ubogljivega; bolj ko je zabit, bolj je kulturen."

Odgovor: Potem ste vi, g. Kužnik, sodeč po vašem zmešanem pisanju, mogli dorasti tako visoko stopnjo v kulturi, kot je kolodvorsko poslopje v Clevelandu na Public Square. Kje in kdaj sem jaz poudarjal za kulturne tiste, ki se do kolen klanjajo tistim, ki delajo človeka ponižnega, ubogljivega. Dokažite!

Kužnik: "Zopet tisti prokleti rdečkarji, ki imajo za kulturo, da se delavec uči spoznavati, kdo mu dela krivico. Rdečkar trdi, da je delavec človek (nekateri vaših voditeljev pa ga smatrajo le za bolj razvito žival — pripomni pisec), da mu gre pravica do poštenega življenja, pa g. Tekavcu to ne gre v glavo."

Odgovor: Ne vem, od kdaj pa med nama stoji to sporno vprašanje? Zdi se mi, da ste morali v snu ali senci norišnice navesti nekaj, o čemer nikdar niste imeli prilike slišati moje mnenje. In če že ravno želite, pa vam podam stališče, ki ga smatram po svojem prepričanju za pravega v socialnem vprašanju. Materialistični marksisti si lastijo monopol v delavskem vprašanju. Slehernemu, ki ne zataji bistva človeške narave, odklanjajo pravico, da bi smel izreči sploh kako sodbo v tako kočljivem, kot je delavsko vprašanje. Če bi človek sodil naš slovenski "delavski" tisk in se po njem ravnal, bi moral priti do zaključka, da je vzela ta struja patent za voditelje delavcem v Ameriki. Cele čebre se je že polilo črnila, a če mi vi, gospod Kužnik, dokažete, da se je zavoljo tega našemu slovenskemu delavcu (izvzemši liederjem, ki imajo svoj kruh) pomagalo le za 10 pennyev, hočem v zameno sam vstopiti v vaše vrste. In kadar mi boste vi to dokazali, bom jaz prepričan, da je majhen zajček dovolj močan, če se ustavi na železniški progi, da prevrne lokomoto. (Dolje na 3. strani)

ŽUTI

Po nemškem izvirniku K. Maya

Seveda sem vzel le svojih sto piastrov in Israd je dobil svojih pet nazaj. Ves razburjen je bil, še dolgo se je čudil in se ni mogel pomiriti.

Meni pa je vaja s čakanom pokazala, da se smem zanesti na svojo roko. In to je obilo odtehalo izgubo časa.

II.

Halef v nevarnosti.

Pohišteli smo. Zvečerilo se je in stembilo, a Israd je dobro poznal pot. Po temi smo jezdili dalje in čez nekaj časa je Israd napovedal, da bomo v dobri uri prispeli do Treske.

Svet je padal, jezdili smo po gozdu, ki k sreči ni bil preveč zaraščen, nato pa po travnatih pobočjih. Psi so zalajali. "Čobanovi ovčarski psi so," je razlagal naš vodja. "Pred nami ob reki stoji konak, na levi pa svakova hiša."

"Rad bi se izognil konaku. Se bo dalo?"

"Lahko. Peljal vas bom po ovinku. Utegnil bi biti kateri od konakdzijevih hlapcev zunaj pa bi nas opazil."

Krenili smo na levo. Prispeli smo do Treske in jezdili ob njej navzdol.

Luč se je zasvetila. Iz teme se je izluščila dolga, enonadstropna hiša. Okna so bila odprta, ljudje so se bedeli. Divji lajež nas je sprejel, veliki ovčarski psi so planili nad nas, pa se koj pomirili, ko so čuli Isradov glas.

Nekdo je pogledal skozi okno.

"Kdo je?" je vprašal.

"Dober znanec."

Spoznal ga je po glasu.

"Israd je!"

Glava se je okrenila v hišo.

"Žena, svak je prišel!"

Koj nato so se odprla vrata, ljudje so prihiteli, oče, mati in sin. Pristrčno so pozdravili svaka.

Čoban — ovčar — nas je začuden gledal.

"Koga pa si nam pripeljal tule?" je vprašal svaka.

"Same poštene ljudi!"

"Ali bodo pri nas ostali?"

"Da. Pa govori tiše! Konakdzija ne sme vedeti, da so tile ljudje nočjo prišli k nam."

Peljimo konje v hlev pa pojdemo v hišo!"

Konjskega hleva seve čoban ni imel, te stajo za ovce, tako nizko, da sem z glavo zadel ob strop, ko sem vstopil. In vrane ni hotel iti v stajo, vonj po ovčah je bil njegovemu plemenitemu nosu zopr. Le z božanjem in prigovarjanjem sem ga spravil skozi nizka vrata.

Nato smo šli v "sobo," namreč v tisti prostor, ki ga tam doli sobo imenujejo. Vse dolgo poslopje je namreč imelo le eno samo sobo, prostor, ki so ga s stenami, spletenimi iz protja, poljubno lahko razdelili na več delov.

Samo oče je bil doma pa mati in sin. Hlapci so bili pri čredah, dekel pa niso imeli.

Tak makedonski čoban, ovčar, ni ovčar, pastir, po naših pojmi, posestnik je, živinorej, njegove črede štejejo po več sto glav, ovčja volna in ovčje meso sta njegov glavni pridelek.

Sedli smo in da bi nas pripravilo, kako smo rešili iz valov Vardarja njegovo sestro, ženo čobanovega sina, ki je bil delovodja na novi vardarski prog. Tako priporočilo je seveda čobanovim pregnalo vso nezaupnost, pohiteli so, da nam poostrežejo, in nanosili so na mizo, kar je hiša zmogla. Sin pa je šel v hlev, da da konjem najboljše zobi.

Podrobno sem moral pripovedovati o nesreči na Vardarju, kako se je zgodilo, da je trčil čoln ob splav, kako sem skočil za ženo v valove, se boril s silnim tokom in z vrtinci, pa nazadnje le srečno priplaval na breg. Kar konca ni bilo zahvaljevanja.

Napeljal sem besedo na naše potovanje in vprašal, ali so prispeli k sosedu konakdziji kakih gostje.

"Da," je pravil čoban. "Prišli so, mračilo se je že."

Popisal mi jih je, bili so naši ubežniki.

"Zakaj pa poprašuješ za njimi?" je bil radoveden.

Pripovedoval sem na kratko naše doživljanje. Kar načuditi se niso mogli.

"Ali je mogoče, da živijo taki hudobni ljudje pod božjim solncem?" je sklepala staraka roke. "Strašno — strašno!"

Mož je tehtno pokimal.

"Da, strašno je! Pa kaj bi se čudili — Žutovi ljudje so in od takih ljudi ne moreš pričakovati nič dobrega! Vsa dežela bi se lahko na kolenih zahvalila Bogu, če bi ta strašna šiba prenehala!"

"Ali veš kaj več o Žutem?" sem vprašal.

"Toliko vem kakor ti ali vsak drug človek. Da bi vedeli, kdo je Žuti in kje živi, — na mah bi bilo pri kraju z njim."

"Ne verjamem, da bi bilo! Kdo pa bi se ga lotil?"

"Oblasti, vojaki!"

"Prepričan sem, da so oblasti v zvezi z njim. In če bi tudi ne bile, — saj mu ne morejo do živga! Skriva se, povsod ima zaveznike in zaupnike. In v gorah živi. Preden pride policija in vojaštvo do njega, se je že davno umaknil."

"Ali veš za Karanirwan han?"

"Za Karanirwan han —? Ne."

"Poznaš morebiti moža, ki mu je ime Karanirwan?"

"Tudi ne."

"Pa nekega Perza poznaš, ki je konjski kupec. Tod nekje živi."

"Tistega pa poznam. Pravijo mu Kara Odžemi. Ga tudi ti poznaš?"

"Poznam ga le po imenu. Sumim pa, da je on Žuti."

Zavzel se je.

"Kaj —? Kara Odžemi da bi bil Žuti —?"

"Ga poznaš?"

"Seveda! Kdo bi ga ne poznal!"

"Popiši mi ga!"

"Večji je ko ti in močnejši, pravi orjak. Črno brado ima, do prsi mu sega."

"Pa ni domačin?"

"Ne. Od drugod je prišel."

"Kako dolgo je že temu?"

"Ne vem točno."

Razmišljal je.

"Takole — približno deset let bo že, kar sem ga prvič videl."

"In deset let najbrž ljudje že govorijo o Žutem, ali ne?"

Osupel me je gledal.

"Pa res —! Spominjam se, deset let bo."

"Kako nastopa tisti konjski kupec?"

"Silno zapovedovalno in oblastno, kakor vobče ljudje, ki se zavedajo, da imajo denar. Kamor gre, vsikdar je do zob oborožen. Ljudje dobro vejo, da se ni šaliti z njim."

"Tudi nasilen je?"

"Da! Za vsako malenkost ima že kar pištolo v roki. Ljudje si pripovedujejo, da že marsikateri ni več odprl ust, ki ga je razžalil."

Ampak — hm! Da bi bil on Žuti —? Vsaj da bi ropal in kradel, o tem nihče nič ne ve."

(Dalje prihodnjič.)

1938	JULY	1938
Sa	Mo	Tu
3	4	5
6	7	8
9	10	11
12	13	14
15	16	17
18	19	20
21	22	23
24	25	26
27	28	29
30		

KOLEDAR

DRUŠTVENIH PRIREDITEV

JULIJ

3.—Društvo Danica št. 34 SDZ ima piknik na Joe Zornovih prostorih na Bradley Rd.

3.—Piknik Mladinskega pevskega zbora Slavčki na Stuškovih farmi v Wickliffe, O.

10.—Zadružni piknik na Močilnikarjevi farmi, ali piknik Slovenske zadružne zveze.

10.—Piknik mladinskega pevskega zbora Kanarčki na Zornovi farmi.

10.—Pevski zbor Sloga priredi izlet na Stuškovih farme v Wickliffe.

17.—Zbor Slovan ima piknik na Močilnikarjevi farmi.

17.—Društvo Vrtec št. 11 SSPZ ima piknik na Stuškovih farmi v Wickliffe.

24.—Društvo Brooklynski Slovenci št. 48 SDZ priredi piknik pri Zornu na Bradley Rd.

24.—Klub slovenskih groceristov in mesarjev ima piknik na Pintarjevi farmi.

24.—Društvo Brooklynski Slovenci št. 48 SDZ priredi piknik na Zornovih prostorih na Bradley Rd.

24.—Društvo Washington št. 32 ZSZ ima piknik na Stuškovih farmi v Wickliffe, O.

31.—Piknik skupnik društev fare sv. Vida na Pintarjevi farmi.

31.—Piknik skupnih društev fare sv. Lovrenca na cerkvenih prostorih v Maple Gardens.

31.—Društvo Slovenski dom št. 6 SDZ, piknik na Stuškovih farmi.

AVGUST

7.—Društvo Kristusa Kralja št. 226 KSKJ, piknik na Stuškovih farmi.

7.—Piknik župnije Marije Vnebovzete na Močilnikarjevi farmi.

14.—Društvo Valentin Vodnik št. 35 SDZ priredi piknik na Joe Zornovi farmi na Bradley Rd. v Brooklynu.

14.—Društvo Napredek št. 132 JSKJ ima piknik na Stuškovih farmi.

21.—Društvo Brooklyn št. 135 SNPJ priredi piknik pri Zornu na na Bradley Rd.

SEPTEMBER

10.—Društvo Clairwoods št. 40 SDZ, plesna veselica v avditoriju S. N. Doma.

11.—Samostojna Zarja, 10-letnica, opera v avditoriju S. N. Doma.

12.—Pričetek konvencije S. D. Zveze v avditoriju S. N. Doma.

18.—Veliki koncert Združenih mladinskih pevskih zborov v S. N. Domu na St. Clair Ave.

24.—Društvo Martha Washington št. 38 SDZ, ples v avditoriju S. N. Doma.

25.—Podružnica št. 32 SZZ ima veliko plesno veselico v šolski dvorani sv. Kristine na Bliss Rd., Euclid.

1.—Društvo Clevelandski Slovenci št. 14 SDZ, plesna veselica v avditoriju S. N. Doma.

OKTOBER

6.—White Motor Union Local št. 32 priredi ples v avditoriju S. N. Doma.

15.—Društvo Valentin Vodnik št. 35 SDZ priredi vinski trgatav in ples v Jugoslovanskem narodnem domu na W. 130th St.

15.—Častna straža SDZ ima plesno veselico v avditoriju S. N. Doma.

22.—23d Ward Democratic Club, ples v avditoriju S. N. Doma.

23.—Mladinski pevski zbor Slavčki, koncert v avditoriju S. N. Doma.

24.—Community Welfare Club, privatna zabava v prizidku S. N. Doma.

NOVEMBER

5.—Društvo sv. Cirila in Metoda št. 18 SDZ, plesna veselica v avditoriju S. N. Doma.

6.—Konzert Mladinskega pevskega zbora S. D. D. na Waterloo Rd. v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd.

12.—Društvo Slovenec št. 1 SDZ, plesna veselica v avditoriju S. N. Doma.

13.—Samostojni pevski zbor Zarja, opera in ples v avditoriju S. N. Doma.

13.—Samostojno društvo Združeni Slovenci na Jutrovem priredi plesno veselico in igro v Slovenski delavski dvorani na Prince Ave.

19.—Carniola Hive št. 493 TM, plesna veselica v avditoriju S. N. Doma.

20.—Podružnica št. 25 SZZ priredi ples in igro ob priliki desetletnice obstanke. Prireditev se vrši v S. N. Domu na St. Clair Ave.

DECEMBER

11.—Društvo Ivan Cankar ima igro v avditoriju S. N. Doma.

17.—Društvo Svobodomiselnih Slovenke št. 2 SDZ, plesna veselica v avditoriju S. N. Doma.

18.—Slovenska mladinska šola SND, predstava v avditoriju S. N. Doma.

31.—Društvo Zvon priredi zabavni večer v S. N. Domu na 80. cesti.

31.—Klub društev SND priredi Silvestrov večer v avditoriju S. N. Doma.

JANUAR

1.—Maccabees Drill Team, ples v avditoriju S. N. Doma.

15.—Mladinski pevski zbor Slavčki, koncert v avditoriju S. N. Doma.

21.—Interlodge liga, ples v avditoriju S. N. Doma.

22.—Dramsko društvo Ivan Cankar, predstava v avditoriju S. N. Doma.

28.—Samostojna Zarja, plesna veselica v avditoriju S. N. Doma.

NA NASLOV MR. AUGUST KUŽNIKA

(Nadaljevanje iz 2. strani)

tivo v jarek. Zavedajte se, naj bodo "liderji" Molek, Zajc, Vitkovič itd., ameriška javnost se zanje toliko zmeni, kot mi za lanske sneg.

Povem vam, da slediti njim se po Prešernu lahko ponovi: brez upa zmagaj! Jaz pa tudi načelno odklanjam materialistični marksizem (vanj vključujem komunizem in socializem) in zakaj? Kot je kapitalizem prokletstvo za človeško družbo, je enako marksizem zlo, ker imata oba enega očeta, materializem. Prvi je v praksi človeka potisnil v mehanizem, stroj. Marksizem pa človeško naravo oropal bistva dostojanstva idejno, ker ne prizna več v jem duhovne narave. Kakor je nemogoče, da bi se s trnja trgalo grozdje in smokve z osata, tako je abotno sanjati, da bo kdaj eden ali drugi teh sistemov človeku dal uteho pravičnega sožitja.

V Ameriki doživljamo, kaj je

svobodna konkurenca napravila z državljani, da kljub vsem obilnostim, ki jih dežela poseduje, ne vemo več, kam jadramo. Ne vidimo izhoda in stradammo, ker žal, stroj deluje le za malenkostno skupino, ki boguje zlato tele.

Rusija, ta up prevaranih, je pa največja laž, kar se jih je pod soncem izkotalo. Da vlada svoboda delavstva? Je fakt, da vstaja tam sužnost, ki ne bo milejša kot je bila v starem poganskem veku. Strašna, a zaslužena kazen, ker so zavrgli luč resnice krščanstva, pa blo dajo kakor večje za kresnicami. A vsi sestavi brez Boga vodijo le v močvirje in prepad.

O, poznajo marksisti skrivnost užigajočih besed, privlačnih gesel, ki jih spretno trošijo med mase. Kakšno sodbo imajo vsi nekdanji verni komunisti, naj se omejim le na po en stavek Mr. Brice Parra. "Videl sem, kako je boljše vsemu spremenil ljudske sosome, nosilce ljudske volje v slepo orodje svoje vlade."

Kaj pravi Dr. Celine: "Rusi živijo ob desetini tega, kar je potrebno za normalno življenje. Izvzeti so seveda gospodje na policiji, vojaštvo, propagandisti. Kaj je to, če ni krivica v novi obleki, sicer vendar strašnejša od prejšnje, ker jo ščitijo 10 tisoči skrajno krutih priganjancev." In Andre Bide: "Dvomim, ali je še takšen kraj ... kjer je človeški duh manj svoboden, bolj teptan in strahovan, bolj odvisen, kot v sovjetski Rusiji!" Enake misli se vrste pri delavcu Yevon, ki je živel 11 let v Rusiji, pri Sir Walter Citrine, pri rudarju Kleber Legay, pri Andrew Smith itd.

Vi pa sanjate o raju tam. Privoščim vam ga iz vsega srca. Jaz ostajam tudi tukaj do sleden krščanski kulturi. Ali naj vam v ilustraciji podam še, kaj je brezduhovni materialistični marksizem naredil iz ruskega otroka? Razmišljajte o "svobodi." Saj piše žena Krupskaja v časopisu "Pravda," leta 1925, št. 56 ... "Urado je dognano, da je sedem milijonov zapuščenih otrok; v naših zavetiščih pa je komaj za 80 prostora. Koliko drugih pa se potika po vsej Rusiji?" Gospa Kalininova, žena ministrskega predsednika, piše: "Deset tisoči otrok se pogublja v našem glavnem mestu, propadajo telesno in moralno. Cele armade proletarskih otrok je obsojenih na telesno in moralno skvarjenost." Harkovski dnevnik "Komunist" piše: "Majhni otroci, ki so obdelani v cape, jih mrzlica stresa, so se zatekli v naša mesta, da od lakote ne poginejo. Prenočujejo pod kotli, v katerih se kuha smola (asfalt), v kotih vež, v posodah za odpadke. Povsod jih preganjajo in izganjajo. Vsak jih pretepa. Njih obraze razjeda grda bolezen, njih roke in noge krvave. Mnogo izmed njih je tako slabih, da niti beračju ne več."

Vidite, g. Kužnik, če so to izvirna ruska poročila, ali ni na mestu, da pokažem tu na osebnost zadnjega stoletja, ki je storila toliko za mladino v okviru krščanske kulture s svojimi ustanovami in to je sv. Janez Bosko. Za sto in sto tisoče skrbi njegova ustanova Salezijancev po širnem svetu napravila, ki vzgajajo mladino za koristne člane človeške družbe. Tje v delavske centre navadno postavijo svoje poslopje, z mladino delavcev se ukvarjajo. Vsaj iz tega razloga bi od "delavskih voditeljev" pričakovali, da se jim prizaneže. Toda kaj so z njimi storili "španski demokratje"? Uničili so poslopja, mladino razgnali, vzgojitelje povečini postrelili.

In za tako kulturo se pri

nas trudijo tisti, katerim tudi vi g. Kužnik, čez drn in strn sledite. Kaj pa strelji iz Moskve, ki odmevajo te smrtne salve v svarilo civilizacije in kulturi dvajsetega stoletja? Ali vas nič ne vznemirja? Kakšna beštija postane človek, če pride do oblasti, kot jo ima despot marksist Stalin! Ali vidite, da so v tem paradizu celneje človeške od zelnatih glav.

Zapisal sem že, da za moj svetovni nazor dosledno je tudi socialno vprašanje vključeno v krščansko kulturo. Saj je z Kristusovim naukom o ljubezni do bližnjega se dalo človeku in tudi zadnjem sužnu, svobodo osebnosti, smisel življenja in prineslo je človeštvu svobodo. Zasluga krščanstva je, da se je polagoma to zlo v človeštvu odstranilo. Delo marksizma je, da se je po novem načrtu (Rusija zgled) zopet v svet uveljavil. Obvezno je zame, kot bi moralo biti za vse ljudi na zemlji, besede Kristusa: Vreden je delavec svojega plačila. In sv. Pavla: Kdor ne dela, naj tudi ne je. Proti sebičem na grmi apostol sv. Jakob: Vaše zlato je prepereč in vaša oblčila od moljev razjedena. Vaše zlato in srebro je zarjevalo in njena rja bo pričala zoper vas in razjedla vaše meso kakor ogenj. Nabrali ste si zakladov zadnjih dneh. Glejte plačilo, ki ste ga utrgali delavcem, kateri so požli vašo polja, vpije; in klici žanjcev so prišli do ušes Gospodovih čet."

Na teh besedah sloni okrožnica "Renum novarum," papeža Leona XIII. Spopolnjuje pa jo "Quadragesimo anno" sedanjega papeža Pija XI. Samo en vzorec iz zadnje: "Kdor hoče biti res glasnik evangelija, naj se pred vsem prizadeva socialistom pokazati, da se njihove zahteve, kolikor so upravičene, mnogo krepkeje branijo z načeli krščanske vere in mnogo bolj pospešujejo s silami krščanske ljubezni."

Iz teh mojih navedb, g. Kužnik, vidite, da jaz sam ne jemljem nikjer "pravice do poštenega življenja," kot blodite, pač pa ima tako trdno podlago, da klevete vaše in vaših somišljenikov so le pene proti granitni skali. Ostale stavke razblinim prihodnjič. Namenoma sem se tu dalje časa zadržal.

DNEVNE VESTI

Nacionalisti ne morejo naprej z ofenzivo

Hendaye, Francija, 24. junija. Iz španskih vladnih krogov se poroča, da je ofenziva, katero so začeli nacionalisti napram časnemu španskemu glavnemu mestu, Valenciji, ustavljena. Nacionalisti ne samo, da so morali prenehati z ofenzivo, pač pa so bili tudi prisiljeni, da se umaknejo. Lojalisti so tako dobro zavarovani v svojih strelnih jarkih, da nacionalisti nikjer ne morejo naprej. Le iz severne fronte se poroča, da je ofenziva, ki jo je začel general Franco v Kataloniji precej uspešna in so bili lojalisti v več bojih zaporedoma poraženi.

Hitler tolaži soprogo Schmelinga radi poraza

Berlin, 24. junija. Adolf Hitler je poslal soprogo poraženega Nemca Maxa Schmelinga tolažilno brzojavko. Mrs. Schmeling namerava priti te dni v New York, da obišče svojega moža, ki se nahaja v bolniški postelji. Zamelec Joe Louis ga je baže udaril na mesto, kjer udarci niso dovoljeni. Nemško časopisje v splošnem ne piše dosti o borbi, z izjemo, da pripovedujejo, da je Schmeling bil prestar za Louisa in da so v Ameriki dovoljeni ob enakih borbah udarci,

kateri bi ostali civilizirani svet obsojal. Schmelingova žena je bivša gledališka igralka.

Ameriška Indijanka postane v kratkem svetnica

Rim, 24. junija. Iz vaticanških krogov se poroča, da bo papež v kratkem proglasil za svetnico neko ameriško Indijanko, katero je spreobrnil h katoliški veri neki newyorški jezuit v letu 1667. Te dni dospe v Rim avditor papeževga poslanstva v Washingtonu, ki bo predložil papežu prošnjo, ki nosi podpise 70,000 ameriških katoliških Indijancev, da postane svetnica Katherine Tohakwita, ki je bila poznana med Indijanci kot "lilija Mohawk Indijancev." Ko je bila krščena je šla med Indijance in jih spreobračala h katoliški veri, dokler ni bila v letu 1680 zavratno umorjena. Indijanci so ji postavili že mnogo spomenikov.

Dva odvetnika ubita na sodnji v Los Angelesu

Los Angeles, 24. junija. Neki bivši mladi farmar iz South Dakota, ki je mislil, da se mu godi krivica na sodnji, je začel streljati v sodnijski dvorani in ubil dva odvetnika. Odvetnika sta bila na mestu mrtva. Farmarja so sodnijski uradniki prijeli v petem nadstropju sodnje, kamor se je po streljanju zatekel. Morilec, po imenu Emil Hansen, je pripovedoval, da je prišel na sodnjo radi neke pritožbe, ko je opazil v prostorih sodnika Kaufmana dva odvetnika, ki sta se mu očitno smejala. Hansena je to tako raztogotilo, da je potegnil revolver in začel streljati. Povedal je tudi, da je prišel v Los Angeles s \$35,000, in da sta omenjena odvetnika mu vzela skoro ves denar. Sklenil ju je ubiti, ker mu je bilo vseeno, če še živi ali ne brez denarja.

V Hutchinsonu, Pa., je umrla po daljši in težki bolezni Barbara Vrtačnik, rojena Juvan, stara 37 let in doma iz Vač pri Litiiji. V Ameriki je bivala okoli 18 let

Skrivnosti ruskega carskega dvora

ROMAN

Po nekoliko urah vstane in reče:

— Da, Sonjo sem izgubil. Nikdar več je ne vidim. Morda je to dobro. Kaj bi ji mogel reči, da jo zopet vidim? In kaj bi bil njej? Mar ne pripadam že drugi ženi? Kaj nisem vezan z nerazdružljivo vezjo! Ne, ne, moram Sonjo pozabiti! Pozabiti moram, da je ona sploh živela.

— Toda njeno dete, moje dete moram rešiti!

Pritisne na električni zvonec in zapove slugi, ki je vstopil, da pokliče vrtnarja Stefanoviča. V hiši Romanovih je služil ta človek na raznih mestih že od svoje ranje mladosti. Ko je ostarel, ga je postavil Konstantin za paznika parka in vrta, kar se je smatralo kot nagrada za dolgoletno in zvesto službo.

— Stefanovič, — reče Konstantin vzpovsemu sivolase mu starčku, — pridi bližje. Moram stavo govoriti. Prilika je, da se preizkusi tvoja zvestoba.

— Je treba, da svoje življenje položim za te? — vzklikne sivi vrtnar s plamenom v očeh. — Ti veš, da sem pripravljen storiti vse, kar zapoveduješ, Veliki knez!

— Vem, vem, moj stari! — nadaljuje knez, — vem, da si mi zvest, zato sem te poklical k sebi. Gre za neko jako važno stvar, Stefanovič, ti še danes prejšnjega nekega malega dečka, ki ti bo v mojem imenu izročil. Obdržal boš dečka tako dolgo pri sebi, dokler ti drugače ne zapovem. Ti in tvoja žena ga bosta hranila in pazila bosta na njega kot na svoje lastno dete.

— Beg te naj čuva! Dete, ki ga nama predaš, bo pod našo streho varneje kot v samem nebu. Svoji ženi zapovem, da ji mora biti dobro deteta večja skrb kot za lastno življenje.

— Se nekaj, — ga prekine knez. — Ti in tvoja žena morata molčati kot grob. Nikdo v dvoru ne sme vedeti, da se dete nahaja pri vas in da od časa obiskujete dete.

Stefanovič zaškili na enem očesu. Hotel je stem pokazati da je razumel.

SEDMAK

MOVING AND EXPRESSING
Free Estimates and Low Rates
6506 St. Clair Ave. HENDERSON 1920

AUGUST KOLLANDER

6419 St. Clair Ave.
v Slovenskem Narodnem Domu
PRODAJA parobrodne listke za vse prekomorske parnike;
POSILJA denar v staro domovino točno, po dnevnih cenah;
OPRAVLJA notarske posle.

Kollander ima v zalogi tudi jugoslovanske znamke.

LOUIS OBLAK

TRGOVINA S POHISTVOM
Pohistvo in vse potrebščine za dom.
6612 ST. CLAIR AVE.
HENDERSON 2978

VLOGE v tej posojilnici

zavarovane do \$5000 po Federal Savings & Loan Insurance Corporation, Washington, D. C.

Sprejemamo osebne in družbene vloge
Plačane obresti po 3%
St. Clair Savings & Loan Co.
6235 St. Clair Ave. HEND. 5670

ključ svojega moža:

— Stefanovič, — je govorila razburjeno možu, — nisimo se motili. Deček je njegov sin! — Njegov sin! Torej v resnici! — se je lokavo smejal stari vrtnar. — Žena, bodi oprezna. Lahko zaslužiš lepo vsoto denarja.

— Tudi jaz mislim tako, — zadovoljno odgovori stari vrtnarica. — Ko to odkrijemo mladi kneginji, nam bode zelo hvaležna. Stari, že slišim, kako zvone rublji.

V prekrasni dvorani Velikega kneza se je vršil nekoliko dni po gornjih dogodkih svečani ples. Velika, divno okrašena dvorana je bila prepolna najodličnejših gostov. Gospodje v kneževskih in svečanih oblekah, dame z dragocenimi nakiti in toaletami, od katerih je vsaka stala celo premoženje, so plesali dostojanstveno ob divnih zvokih carske godbe. V morju svetlobe je po vsej palači kraljevalo razkošje in ženska lepota.

Pojedini razkošni pari so se navžili plesa in so odhajali v zimski vrt, da se v svežini zelenja odpočije duh in telo v duhovitem razgovoru in ljubavnih vzdihljajih.

V nekem kotu par korakov od vhoda v zimski vrt se je ustavila zraven pozlačene klopi lepa vdova Fedora Bojanovska, po občem mnenju najlepša žena najfinjšega Petrograda. Čim je spustila svoje vitko telo na klopico in razprostrla svojo dragoceno pahljačo, je zanihala kraj nje veja drevesca in neki gospod se ustavi pred njo.

— Vi ste me v plesu zaprosili za razgovor med štirimi očmi, — je pošepetala lepotica. — Torej kaj je posebnega, Kardov? Upam, da mi prinašate dobre vesti.

— Kardov, carjev zaupnik, ki se je proti želji Velikega kneza Konstantina, toda na izrečno zapoved carja, nahajal med gosti, odgovori mirno in polglasno:

— Obžalujem, Fedora, da vas moram motiti v plesnem uživanju. Toda moram vas obvestiti o stvari, ki je za vas ali boljše rečeno za nas velike važnosti.

— Za božjo voljo, Kardov! Gre morda za Bojanovskega? Je li mogoče umrl v Sibiriji? Zanikate z glavo. Torej še živi, okovan v verige daleč spodaj v rudniku?

— Pobegnil je! — reče s prisiljenim mirom Kardov, šef petrograjske policije.

— Pobegnil? — vzklikne osuplo lepotica. — Pobegnil je! Ne morem razumeti. Pobegnil iz globokega groba sibirskega rudnika, kjer je bil prikovan v kamenito steno. Pa kako je bilo to mogoče, Kardov?

— Pobegnil je, — prekine množino njenih besed. Mene je dogodek osupnil kakor vas, Fedora! Toda, na žalost, resnica je. Za to ne ve nikdo razen mene in vas, a ne sme tu di nobeden zvedeti. Celo samemu carju tega nisem odkril. Bojanovski je dvignil upor v rudniku. Komandant, kapitan Nikolaj, je zaboden.

— Je to mogoče? — ponovno vzklikne Fedora. — To je torej moč in veljava policije ter uprave sibirskih rudnikov, da morejo kaznjenci vsaki čas vpriporiti upor in nadvladati oblasti.

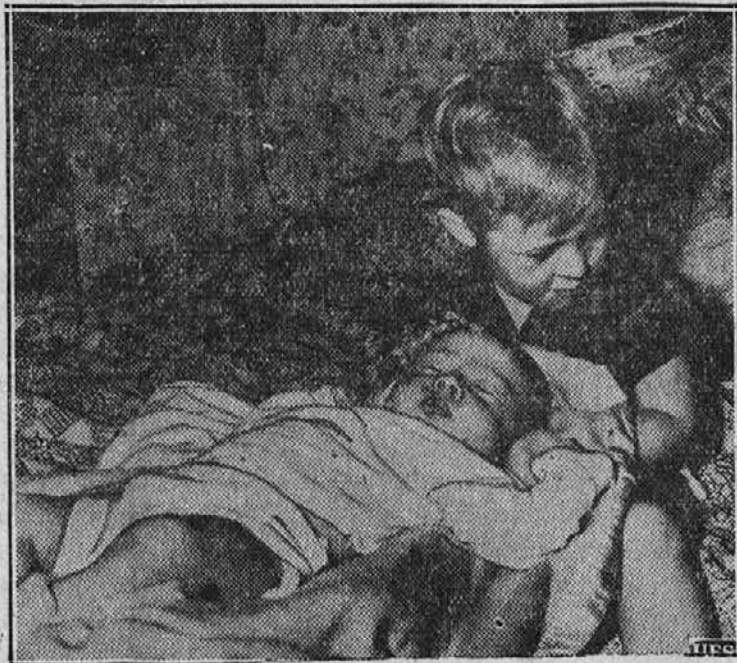
— Upor je zadušil, — odgovori Kardov ne ozirajoč se na roganje lepe žene. — Edino Bojanovski je pobegnil. Vsi ostali so ujeti in pognani nazaj v rudokop. Ravnotako se ni posrečilo upornikom ubiti kapitana Nikolajna. Samo težko ranjen je. Sedaj se nahaja na potu v Petrograd, da se zdravi pri znamenitih zdravnikih.

— Kaj mi mar Nikolaj, —

vzklikne s plamtečimi očmi. Ako je Bojanovski res na svobodi, je še daleč od Petrograda. Mar mislite, da je beguncu lahko prekoračiti brezkrayne sibirske stepe in gozdove. Njega neprestano zasledujejo kozaki in ne sme se pojaviti na državni cesti. Nikdo mu ne sme nuditi niti hrane niti prenočišča. Od tisočev beguncev se komaj enemu posreči nadvladati vse zapreke in prekoračiti mejo Sibirije. Bojanovski je v rudniku toliko oslabele, da ni nikakor v stanju premagati vse strahote, ki ga čakajo.

— Ni razloga, da se bojite.

(Dolje prihodnjič.)

Triletna Jess Rutledge, je držala glavo svojega brata nad vodo toliko časa, da je prišla pomoč, ko ju je odnesla voda v nevihti v neki graben. Sapa ju je odnesla iz avtomobila, v katerem so ju hoteli starši rešiti pred viharjem. Starša sta bila ubita, otroka pa rešena samo radi tega, ker ju je sapa odnesla v vodo.

Ta dva sta dobila najboljši redove pri graduaciji v kadetnici v West Point. To sta John Jannarone, levo in M. J. Altenhofen, oba iz New Jersey doma.

Tej živali so dali ime Pandora in je bila poslana iz Tibeta v newyorški zverinjak.

NAZNANILO IN ZAHVALA

V bridki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je v Bogu zaspala preljubljena in nikdar pozabljen soproga in mati

FRANCES KROMAR

rojena LOZAR

po kratki bolezni in previdena s sv. zakramenti je v bolnišnici za vedno zatisnila svoje mile oči dne 1. junija 1938 v starosti 59 let. Doma je bila iz vasi Prigorica pri Ribnici.

K večnemu počitku smo jo položili dne 4. junija 1938 po opravljeni zadušnici v cerkvi sv. Vida in na Calvary pokopališče.

Tem potom se želimo iskreno zahvaliti Rev. Max Sodji za podeljene svete zakramente in za opravljene cerkvene pogrebne obrede.

Prisrčna hvala vsem, ki ste jo obiskovali v bolezni in nam bili v tolažbo ob času prevelike žalosti. Kakor tudi lepa hvala vsem, ki ste jo prišli pokropiti, vsem, ki so čuli in molili ob krsti ter se udeležili pogreba.

Iskrena hvala naj velja članicam društva Jutrzanja Zvezda št. 137 JSKJ, podr. št. 25 SZZ in društvu Srca Marije (staro), ki so se udeležile skupne molitve ob krsti svoje pokojne sestre in za lepo udeležbo pri pogrebu. Enako tudi lepa hvala onim, ki so nosile krsto in jo spremile in položile k večnemu počitku.

Obenem tudi lepa hvala St. Vitus Cadets št. 25 SZZ, ki so ji izkazale čast in so stale na straži ob krsti pokojne.

Iskrena hvala vsem, ki so podarili krasne vence v blag spomin pokojni in sicer: družina Mrs. Jennie Vintar, družina Mrs. Frances Zlatorepec, Mr. in Mrs. R. J. Basler, družina Mrs. Mary Kromar, družina Louis Cimperman, Norwood Rd., družina Mrs. Rode, Mr. L. Kerver family, Mr. in Mrs. Maurer, Mr. Chas. Dusek, Mr. in Mrs. Ignac Slapnik Sr., Mr. Stanley Kromar, Mr. in Mrs. Albert Moran, Buckeye Ribbon and Carbon Co., The Dougherty Lumber Co., Mr. in Mrs. Walter Russell, Mr. in Mrs. Kiehl, Mr. in Mrs. Klein, Mr. in Mrs. Kammer, Mrs. M. Kiehl, Girls Card Club, društvo Jutrzanja Zvezda št. 137 JSKJ, društvo Srca Marije (staro), podr. št. 25 SZZ.

Prisrčno se zahvaljujemo sledečim za darove za sv. maše: Mrs. Jennie Vintar, Mr. Frank Vintar, Mrs. Mary Vintar, Mr. in Mrs. John Zlatorepec, Mr. in Mrs. Anton Vidervol, Mr. Jacob Lusin, Mrs. Vidervol, Norwood Rd., Mr. in Mrs. Anton Milavec, Mrs. Frances Milavec, Mrs. Mary Milavec, Mrs. Jennie Luzar, Mrs. Tomsic, Glass Ave., Mrs. Jennie Jenic, Mrs. Mary Bradac, Mrs. Julia Bokar, Mrs. Jennie Brodnik, Mrs. Jennie Perusek, Mrs. Mary Opaček, Mr. in Mrs. Frank Skoda, Mrs. Cecelia Knafelc, družina Frank Merhar, družina Zobeč, Mrs. Mary Gornik, Mr. in Mrs. Matthew Zakrajšek, Mr. in Mrs. John Gnidica, Frank in Mary Zupančič, Mrs. Korošec, Mr. in Mrs. Frank Cebul, Mrs. Frances Cimperman, Mrs. Anna Smole, Mrs. Antonia Jevnik, Mr. in Mrs. John Dibello, Mr. in Mrs. Anton Zeleznik, Mrs. Anna Champa, Frances in Mae Surtz, družina Charles Levec, Mr. John Zgonc, Mrs. Klun, Mrs. Cevka, Mrs. Bolko, Mrs. Mocnik, družina Novak, 6218 St. Clair Ave., Mrs. Rakar, Mrs. Jereb, Mrs. Abram, Mrs. Kusunčič, Mrs. Lunder, Mrs. Bradach, Mrs. Pizmoht, Mrs. Arko, Mrs. Adamič, L. Stefančič, Mr. in Mrs. J. O'Boyle.

Prav lepa hvala tudi vsem, ki so dali svoje avtomobile brezplačno na razpolago pri pogrebu.

Iskrena hvala pogrebemu zavodu Frank Zakrajšek za izvrstno vodstvo pogreba in za vso prijazno naklonjenost.

Tebi, preljubljena in nikdar pozabljen soproga in mati, pa v globoki žalosti želimo, da počivaš v miru v zasluženem počitku in vsemogočni Bog naj Ti bo pravičen plačnik. Večna luč naj Ti sveti in lahka naj Ti bo ameriška zemlja.

Žalujoci ostali:

John Kromar, soprog
Frances poročena Kerver, hči
John, Joseph, Frank, sinovi
Fred Kerver, zet; Mary Kromar, sinova
Richard, vnuk

zapušča tukaj tudi žalujočo sestro Jennie Vintar in brata Frank Lozar; v stari domovini pa sestro Marijo

Cleveland, Ohio, 27. junija 1938.